

Datum van
inontvangstneming

:

30/10/2025

Zaak C-607/25* [Koz]¹**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

15 september 2025

Verwijzende rechter:

Sąd Okręgowy w Krakowie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 juli 2025

Verzoekende partij:

CT

Verwerende partij:

BNP Paribas Bank Polska S.A.

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Rechtsvordering inzake een vaststelling en een betaling waarbij verzoeker heeft verzocht om verweerster te veroordelen tot betaling van 19 628,01 Poolse zloty (PLN), vermeerderd met de wettelijke vertragingsrente, en om vast te stellen dat bepaalde bedingen van de tussen hen gesloten hypothecaire kredietovereenkomst oneerlijk zijn, hem vanaf het tijdstip van sluiting van de overeenkomst niet binden en niet tegen hem kunnen worden ingeroepen, terwijl de overeenkomst voor het overige van kracht blijft.

Aard en voorwerp van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Uitlegging van het Unierecht, met name van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in

* Oorspronkelijke taal: Pools.

¹ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

consumentenovereenkomsten, in het kader van de nationale wetgeving inzake de vaststelling van een variabele rentevoet als de som van een benchmark en de in de hypothecaire kredietovereenkomst vastgestelde marge.

Prejudiciële vraag

Zorgt de nationale regeling op grond waarvan een variabele rentevoet wordt vastgesteld als de som van een benchmark en een in de hypothecaire kredietovereenkomst vastgestelde marge, die is neergelegd in artikel 29, lid 2, van de ustawa o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (wet op het hypothecaire krediet en het toezicht op hypothecaire kredietbemiddelaars en handelsagenten) van 23 [maart] 2017 (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2025, volgnr. 720), voor een daadwerkelijk evenwicht tussen de contractpartijen in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB 1993, L 95, blz. 29) indien de nationale wetgeving geen bovengrenzen stelt aan de toegestane stijging van die benchmark en die marge tijdens de looptijd van de overeenkomst, en de krachtens de relevante nationale bepalingen toegestane maximumrentevoet tijdens de gehele looptijd van de overeenkomst kan veranderen?

Aangevoerde bepalingen

Nationaal recht

Ustawa-Kodeks cywilny (wet tot vaststelling van burgerlijk wetboek) van 23 april 1964

Artikel 359

§ 1 Rente over een geldsom is alleen verschuldigd wanneer dat voortvloeit uit een rechtshandeling of een wet, een rechterlijke beslissing of een besluit van een andere bevoegde instantie.

§ 2 Tenzij deze rente anders is vastgesteld, is wettelijke rente verschuldigd ten belope van de referentierentevoet van de Narodowy Bank Polski (nationale bank van Polen), vermeerderd met 3,5 procentpunt.

§ 2¹ Het maximumtarief van de uit een rechtshandeling voortvloeiende rente mag niet meer bedragen dan tweemaal het wettelijke maximumtarief op jaarbasis.

§ 2² Indien de uit een rechtshandeling voortvloeiende rente hoger is dan het maximumtarief, blijft de verschuldigde rente beperkt tot het maximumtarief.

§ 2³ Contractuele bedingen mogen de wettelijke bepalingen inzake het maximumtarief van de rente niet uitsluiten of beperken, ook niet wanneer

buitenlands recht wordt gekozen. In dat geval zijn de wettelijke bepalingen van toepassing. [...]

§ 4 De Minister Sprawiedliwości (minister van Justitie, Polen) kondigt het tarief van de wettelijke rente aan in het Publicatieblad van de Republiek Polen, de Monitor Polski.

Ustawa o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (wet op het hypothecaire krediet en het toezicht op hypotheckredietbemiddelaars en handelsagenten) van 23 maart 2017 (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2025, volgnr. 720; hierna: „u.k.h.o.n.”)

Artikel 4, punt 21

„In de wet wordt verstaan onder:

21) debetrentevoet - de rentevoet, uitgedrukt als een vaste of een variabele rente, die uit hoofde van de hypotheekovereenkomst op jaarbasis wordt toegepast op het uitgekeerde kredietbedrag;

Artikel 29, lid 2

Indien de partijen geen vaste rentevoet voor het hypothecaire krediet zijn overeengekomen, wordt de in lid 8 bedoelde rentevoet bepaald door de som van de benchmark en de in de hypothecaire kredietovereenkomst vastgestelde marge.

Unierecht

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten: artikel 3, lid 1, en artikel 3, lid 2, eerste alinea.

Verordening (EU) 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende indices die worden gebruikt als benchmarks voor financiële instrumenten en financiële overeenkomsten of om de prestatie van beleggingsfondsen te meten en tot wijziging van richtlijnen 2008/48/EG en 2014/17/EU en verordening (EU) nr. 596/2014: artikel 11, lid 1, onder a)

Aangehaalde rechtspraak

Rechtspraak van het Hof

Arresten van 20 september 2017, Andriuc e.a., C-186/16, EU:C:2017:703; 3 oktober 2019, Kiss en CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, punt 51; 26 maart 2020, Mikrokasa en Revenue Niestandardowy Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w Warszawie, C-779/18, EU:C:2020:236; 16 juli 2020,

Caixabank en Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 en C-259/19, EU:C:2020:578; 3 september 2020, Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 en C-252/19, EU:C:2020:631, punt 95; 27 januari 2021, Dexia Nederland, C-229/19, EU:C:2021:68, 12 januari 2023, D.V. (Honorarium van een advocaat – Principe van het uurtarief), C-395/21, EU:C:2023:14, en 16 maart 2023, Caixabank (Openingskosten van een lening), C-565/21, EU:C:2023:212, punt 51.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Op 18 september 2019 heeft verzoeker kredietbemiddelaar Open Finance S.A. verzocht om een voorafgaande beoordeling van de mogelijkheid om een hypothecair krediet aan te vragen. In het kader van zijn verzoek heeft verzoeker onder meer een verklaring met de volgende bewoordingen ondertekend: “Ik heb van de bank alle informatie ontvangen die nodig is om een besluit over het aangaan van een kredietverplichting te kunnen vaststellen, ik heb uitleg gekregen over alle punten waarover ik twijfel en ik ben mij bewust van alle risico’s die met het aangaan van een dergelijke verplichting gepaard gaan.” Op de datum van indiening van zijn verzoek was verzoeker in loondienst op grond van een arbeidsovereenkomst en had hij een netto maandinkomen van 5 168,00 PLN.
- 2 Nog voor de indiening van zijn kredietaanvraag, namelijk op 1 april 2019, heeft verzoeker als kredietnemer een informatieformulier ontvangen. Dat formulier droeg de titel „Informatie over de kosten van een hypothecair krediet in het geval van een voor de kredietnemer ongunstige wijziging van de toepasselijke rentevoet/wisselkoers” („Informatie over de kredietkosten”). Het formulier bevatte informatie over de risico’s van een krediet met een variabele rentevoet alsook een in tabelvorm opgestelde simulatie van de ontwikkeling van de kredietbeheerkosten en berekeningen ten aanzien van het effect van een wijziging van de rentevoet op de maandelijkse aflossingen ter zake van de hoofdsom en de verschuldigde rente.
- 3 In het formulier is aangegeven: „Het risico van een variabele rentevoet doet zich onder meer ook voor in het geval van een in PLN luidend krediet dat rentedragend is tegen een variabele rentevoet die is gekoppeld aan de WIBOR. Een dergelijke rentevoet verandert om de 3 of om de 6 maanden. Wanneer de WIBOR 3M wordt toegepast, verandert de rentevoet bijvoorbeeld om de 3 maanden. Een ongunstige wijziging van de rentevoet leidt tot een stijging van de verschuldigde rente, waardoor ook de maandelijkse aflossingen toenemen.”
- 4 Daarnaast heeft verzoeker twee versies van een ander informatieformulier ontvangen, namelijk één waarin rekening werd gehouden met de tussenkomst van een kredietbemiddelaar en één voor het geval dat de overeenkomst werd gesloten zonder een dergelijke tussenkomst. De aan [verzoeker] bezorgde documenten bevatten informatie over het krediet dat [hij] wilde aangaan en specificerden onder meer het gewenste kredietbedrag en het doel van het krediet. Het formulier bevatte ook informatie over de gehanteerde rentevoet, over de wijze waarop deze

wordt vastgesteld en dus ook over de op de kredietovereenkomst toepasselijke benchmark. Daarnaast is aangegeven hoe een dergelijke benchmark wordt gedefinieerd en waar de gehanteerde benchmark kon worden geraadpleegd. Het document bevatte ook de volgende informatie: „Uw hypothecaire krediet heeft een variabele rentevoet. Wanneer deze verandert, kan het werkelijke jaarlijkse kostenpercentage afwijken van het vermelde percentage. Als de rente bijvoorbeeld stijgt tot 10 %, dat wil zeggen tot het huidige maximumtarief dat is vastgesteld in artikel 359, lid 21, van de kodeks cywilny, kan het jaarlijkse kostenpercentage stijgen tot 10,64 %. [...]. In dat geval kunnen de aflossingen ter zake van de hoofdsom en de verschuldigde rente na een eventuele wachttijd toenemen tot een bedrag van 3 690,74 PLN.”

- 5 Voorafgaand aan de indiening van zijn kredietaanvraag heeft verzoeker nog een ander document ontvangen, namelijk een „Verklaring waarbij de kredietnemer het met het krediet verbonden risico aanvaardt” („Informatie over het risico”). Dit document bevatte de door de kredietnemer afgelegde verklaring dat hij ervan in kennis is gesteld dat de toegepaste rentevoet variabel is en dat deze gedurende de looptijd van de overeenkomst kan stijgen als gevolg van een stijging van de WIBOR, waardoor ook de aflossingen ter zake van de hoofdsom en de rente kunnen toenemen.
- 6 Vervolgens heeft verzoeker een „Aanvraag voor het sluiten van een hypothecaire kredietovereenkomst” ingediend. Daarin is vermeld dat hij het informatieformulier heeft ontvangen en heeft gelezen en dat alle verklaringen die hij heeft afgelegd in het kader van zijn aanvraag voor een voorafgaande beoordeling waarheidsgetrouw zijn en niet meer zijn gewijzigd.
- 7 Op 18 december 2019 hebben verzoeker en verweerster een hypothecaire kredietovereenkomst gesloten. Uit hoofde van deze overeenkomst heeft verweerster aan verzoeker een krediet met een variabele rentevoet verstrekt. Deze rentevoet was gekoppeld aan de WIBOR 3M-benchmark, die op de datum van sluiting van de overeenkomst 1,70 % bedroeg, alsook aan de door verweerster gehanteerde marge van 2,70 %. In totaal leverde dat op de datum van sluiting van de overeenkomst een rentevoet van 4,40 % op jaarbasis op. Het kredietbedrag is vastgesteld op een bedrag van 420 000,00 PLN. Het krediet moest over 30 jaar worden terugbetaald in het kader van 360 gelijke termijnen ter zake van de hoofdsom en de verschuldigde rente.
- 8 Overeenkomstig § 3, lid 1, van het algemene deel van de overeenkomst is het krediet rentedragend tegen een variabele rentevoet die van toepassing is in het tijdvak waarover de rente wordt berekend, vastgesteld als de som van de WIBOR 3M- of WIBOR 6M-referentierentevoet, afgerond op twee decimalen, en de door de bank gehanteerde marge, die is vastgesteld in § 2, lid 4, van het specifieke deel van de overeenkomst. De wijziging van de rentevoet is van invloed op waarde van de kredietpositie en de aflossingen ter zake van de hoofdsom en de verschuldigde rente. Overeenkomstig § 3, lid 12, van het algemene deel brengt de bank in een tijdvak waarin de rentevoet hoger is dan het maximale wettelijke tarief, dat op de

datum van sluiting van de overeenkomst gelijk was aan tweemaal de som van de referentierentevoet van de Narodowy Bank Polski en 3,5 procentpunt, rente ten belope van het maximumtarief in rekening.

- 9 De kredietrente was in het tijdvak van 31 december 2019 tot 1 juli 2024 onderhevig aan verandering en varieerde van 31 december 2019 tot en met 14 november 2021 van 4,41 % tot 1,71 %, en van 15 november 2021 tot en met 30 juni 2024 van 3,11 % tot 7,36 %, met een maximum van 8,92 % in het tijdvak van 31 januari 2023 tot en met 14 februari 2023.
- 10 Op 31 december 2019 heeft verweerster een krediet ten bedrage van 420 000,00 PLN aan verzoeker uitgekeerd. Tussen 18 december 2019 en 17 juni 2024 heeft verzoeker in totaal 98 340,46 PLN afbetaald, waarvan 26 358,40 PLN uit hoofde van de af te betalen hoofdsom en 71 982,06 PLN uit hoofde van de verschuldigde rente.
- 11 In het tijdvak van 31 december 2019 tot 1 juli 2024 varieerden ook verzoekers aflossingen van de hoofdsom. In november 2021 was deze aflossing het hoogst en bedroeg deze 929,26 PLN, en in februari 2023 was deze het laagste en bedroeg zij 283,99 PLN.
- 12 Ook de verschuldigde rente varieerden in dat tijdvak en bereikte het hoogste peil in februari 2023, toen verzoeker uit hoofde van de rente 2 962,93 PLN heeft afbetaald. De rente bereikte haar laagste peil in november 2021, toen hij uit hoofde van de verschuldigde rente een bedrag van 576,60 PLN heeft betaald.
- 13 Van 31 december 2019 tot 1 juli 2024 heeft verzoeker ten aanzien van de rente zesmaal gebruikgemaakt van een betaalpauze.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 14 In de motivering van zijn verzoekschrift heeft verzoeker aangegeven dat hij niet betwist dat de vaststelling van de WIBOR in overeenstemming is met de nationale en de Unierechtelijke voorschriften maar dat hij er vraagtekens bij plaatst of verweerster haar informatieverplichtingen is nagekomen, zodat twijfels rijzen over de vraag of de contractuele bedingen ter zake van de koppeling van de verschuldigde kredietrente aan de WIBOR kunnen worden geacht doeltreffend te zijn. Hij heeft aangevoerd dat verweerster hem in strijd met haar specifieke verplichting niet in kennis heeft gesteld van de fundamentele kenmerken van het kernbestanddeel van de rente en hem bijgevolg niet heeft gewezen op de risico's die met een aldus vormgegeven rentevoet gepaard gaan. Verzoeker heeft aangevoerd dat verweerster bij de sluiting van de overeenkomst misbruik van haar bevoorrechte positie als professional heeft gemaakt door met hem om te gaan op een wijze die in strijd is met het beginsel van gelijkwaardigheid van de contractpartijen. In een dergelijke situatie kan verzoeker niet worden geacht met kennis van zaken te hebben ingestemd met het aangaan van een verplichting uit hoofde van een krediet met een rentevoet die is gekoppeld aan de WIBOR. De

niet-verstreking van passende instructies betekent dat de betwiste bedingen in strijd zijn met de goede zeden en een kennelijke schending van verzoekers belangen vormen.

- 15 Verzoeker heeft aan verweerster met name verweten dat zij:
- a) de bedingen inzake de WIBOR heeft geformuleerd in dubbelzinnige bewoordingen, zodat hij is misleid met betrekking tot wat een benchmark is en hij op gerechtvaardigde gronden de indruk heeft gekregen dat deze in elk geval objectieve gegevens weerspiegelt die hun oorsprong vinden in werkelijke transacties op de interbancaire markt
 - b) hem er niet van in kennis heeft gesteld dat de informatie over de WIBOR niet alleen te vinden is in de betwiste overeenkomst maar met name ook in de documentatie van de WIBOR-beheerder. Verweerster heeft niet aangegeven welke door de beheerder opgestelde documenten van tevoren hadden moeten worden geraadpleegd. Zij heeft verzoeker niet specifiek gewezen op de voornaamste bepalingen in die documenten en is niet nagegaan of deze voor hem begrijpelijk waren.
 - c) hem niet in kennis heeft gesteld van de invloed die uitgaat van een wijziging van de WIBOR, niet alleen op het bedrag van de verschuldigde rente maar ook op de termijnen van de af te lossen hoofdsom. Een stijging van deze benchmark leidt namelijk tot een stijging van de rentebetalingen en tegelijkertijd tot een daling van de termijnen ter zake van hoofdsom. Daardoor wordt die hoofdsom langzamer afgelost, waardoor ook het af te betalen saldo hoger blijft, zodat daarover hogere kredietkosten (een hogere marge en zich op een hoger niveau bevindende andere kredietkosten, zoals hogere verzekeringspremies) in rekening worden gebracht.
- 16 Verweerster heeft aangevoerd dat partijen een geldige en rechtmatige overeenkomst hebben gesloten en dat deze geen oneerlijke contractuele bedingen bevat. Verzoeker is bij de sluiting van de overeenkomst naar behoren geïnformeerd over het risico van de toepassing van een variabele rentevoet en over de wijze waarop deze wordt vastgesteld, wat hij heeft bevestigd door in het kader van de overeenkomst en de ontvangen documentatie passende verklaringen te ondertekenen.
- 17 Verweerster heeft aan verzoeker een aantal formulieren bezorgd waarin wordt bevestigd dat een variabele rentevoet gepaard gaat met een risico en waarin wordt toegelicht dat een wijziging van de benchmark van invloed is op de schulden jegens de bank. In die formulieren wordt tevens uiteengezet hoe de rentevoet wordt vastgesteld. Deze uiteenzetting berust met name op gegevens over de kosten van het kredietbeheer, alsook op een informatieformulier over hypothecaire kredieten en de door de kredietnemer afgelegde verklaring dat hij het met het krediet verbonden risico aanvaardt.
- 18 Verweerster heeft aangevoerd dat verzoeker de reikwijdte van de op haar rustende precontractuele informatieverplichting op volstrekt onbegrijpelijke en

ongerechtvaardigde wijze uitbreidt. Gegevens over de WIBOR worden langs officiële weg bekendgemaakt en zijn zowel beschikbaar als algemeen toegankelijk. De op de banken rustende verplichting om ten aanzien van overeenkomsten met een variabele rentevoet de WIBOR toe te passen vloeit rechtstreeks voort uit dwingende wettelijke bepalingen, met name uit artikel 29, lid 2, u.k.h.o.n. Verzoeker heeft zelf voor een dergelijke rentevoet gekozen, heeft dat gedaan op grond van zijn eigen voorkeuren wat betreft de kredietkosten en de af te lossen termijnen en heeft het daarmee verbonden risico aanvaard.

- 19 Volgens verweerster kan uit artikel 1, lid 2, van richtlijn 93/13 niet worden geconcludeerd dat de bepalingen van deze richtlijn en van de nationale wetgeving inzake oneerlijke contractuele bedingen bij de beoordeling van de betwiste bedingen moeten worden toegepast. Verzoeker had vanaf 1 juli 2021 de mogelijkheid om te kiezen voor de toepassing van een vaste in plaats van een variabele rentevoet. Tot dusver heeft hij evenwel met kennis van zaken geen beroep op deze mogelijkheid gedaan.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 20 In het kader van de onderhavige zaak zij in de eerste plaats opgemerkt dat kwesties in verband met de wijze waarop de WIBOR wordt vastgesteld en gewijzigd naar het oordeel van de nationale rechter niet relevant zijn voor de beoordeling van de betrokken nationale regeling. De vraag of de doelstelling van artikel 3, lid 1, van de richtlijn wordt verwezenlijkt is daarvan niet afhankelijk. Uit de praktijk van de nationale rechter en de analyse van zaken die betrekking hebben op krediet- of leningsovereenkomsten met een variabele rentevoet en met de WIBOR als benchmark volgt namelijk dat de kern van het probleem in verband met de toepassing van een dergelijke benchmark op consumentenkredietovereenkomsten er niet in bestaat dat deze wordt vastgesteld door externe entiteiten maar in de vraag hoe die benchmark in dergelijke overeenkomsten wordt toegepast en of in dat verband sprake is van een passende beperking van de toegestane stijging ervan.
- 21 Bij de nationale rechter is geen twijfel gerezen over de vraag of in het kader van een consumentenkredietovereenkomst toepassing mag worden gegeven aan benchmarks zoals de WIBOR en of een variabele rentevoet aan een dergelijke benchmark mag worden gekoppeld.
- 22 Twijfel rijst over de vraag of het toelaatbaar is om een dergelijke benchmark aldus op dergelijke overeenkomsten toe te passen dat in dat verband de aangehaalde nationale regelgeving wordt gevolgd, namelijk zonder dat tijdens de looptijd van de overeenkomst grenzen aan de stijging van die benchmark worden gesteld. Bij gebreke van dergelijke bovengrenzen kan het niveau van die benchmark de in de overeenkomst vastgestelde waarden te boven gaan, zodat ook de toegepaste rentevoet wordt gewijzigd. Voorts leidt een dergelijke stijging van de rentevoet tot een verhoging van de lasten voor de consument uit hoofde van de rente die als

vergoeding aan de kredietverstrekken de ondernemer verschuldigd is. Afhankelijk van de reikwijdte van die toename kan zij dan ook aanleiding geven tot een verstoring van het daadwerkelijke evenwicht tussen de contractpartijen, wat in strijd is met artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13.

- 23 Uit de rechtspraak van het Hof volgt dat het onderzoek of een mogelijke aanzienlijke verstoring van het evenwicht heeft plaatsgevonden niet louter kan worden beantwoord op basis van een kwantitatieve economische beoordeling die berust op een vergelijking tussen het totale bedrag van de transactie waarop de overeenkomst betrekking heeft en de kosten die overeenkomstig dat beding voor rekening komen van de consument. Een aanzienlijke verstoring van het evenwicht kan namelijk reeds resulteren uit het feit dat de rechtspositie waarin de consument als partij bij de betrokken overeenkomst krachtens de toepasselijke nationale bepalingen verkeert, in voldoende ernstige mate wordt aangetast doordat de inhoud van de rechten die de consument volgens die bepalingen aan die overeenkomst ontleent, wordt beperkt of de uitoefening van die rechten wordt belemmerd dan wel doordat aan de consument een extra verplichting wordt opgelegd waarin de nationale bepalingen niet voorzien [arresten van 3 oktober 2019, Kiss en CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, punt 51 en 16 maart 2023, Caixabank (Openingskosten van een lening), C-565/21, EU:C:2023:212, punt 51].
- 24 Uit deze rechtspraak volgt dat de nationale rechter, wanneer hij vaststelt dat uit de kwantitatieve economische beoordeling niet kan worden afgeleid dat sprake is van een aanzienlijke verstoring van het evenwicht tussen de contractpartijen, zijn analyse niet tot een dergelijke beoordeling mag beperken. In dat geval dient hij te onderzoeken of die verstoring het gevolg is van een andere factor, bijvoorbeeld van een beperking van een recht dat voortvloeit uit de nationale wetgeving of een aanvullende verplichting die niet in die wetgeving is neergelegd.
- 25 Als uit de kwantitatieve economische beoordeling volgt dat zich een aanzienlijke verstoring van het evenwicht tussen de contractpartijen heeft voorgedaan, kan dat worden vastgesteld zonder dat nog andere factoren hoeven te worden onderzocht. In het geval van een kredietovereenkomst kan een dergelijke verstoring zich met name voordoen in het geval dat diensten die in ruil voor niet-rentekosten zijn verricht redelijkerwijs niet behoren tot de handelingen die zijn verricht in het kader van de sluiting of het beheer van de kredietovereenkomst, of wanneer de bedragen die als kosten voor de verstrekking en het beheer van de lening voor rekening van de consument komen duidelijk niet in verhouding staan tot het bedrag van de lening. Het staat aan de verwijzende rechter om bij zijn onderzoek of die bedingen het evenwicht ten nadele van de kredietnemer aanzienlijk verstoren in dit verband rekening te houden met de effecten van de andere contractuele bedingen (arrest van 3 september 2020, Profi Credit Polska, C-84/19, gevoegde zaken C-222/19 en C-252/19, EU:C:2020:631, punt 95).
- 26 Naar het oordeel van de nationale rechter volgt uit de toepasselijke nationale bepalingen inzake de maximale kapitaalrente dat de nationale regeling inzake de vaststelling van een variabele rentevoet in een hypothecaire kredietovereenkomst

niet beantwoordt aan de doelstelling van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13, aangezien geen bovengrens aan de toegestane stijging van de WIBOR en de door de bank gehanteerde marge wordt gesteld.

- 27 De mogelijke negatieve gevolgen van een stijging van de WIBOR en de variabele rentevoet zijn zeer verreikend en zijn voor de consument onvergelykbaar veel ernstiger dan voor de ondernemer, met name wanneer de consument een woonkrediet moet afbetalen. Gewoonlijk wordt een dergelijk krediet namelijk aangegaan voor een hoog bedrag en een lange periode, wat betekent dat de consument gedurende de gehele looptijd van de overeenkomst het risico loopt de negatieve gevolgen van een dergelijke stijging te moeten dragen.
- 28 Dat de zowel de consument als de ondernemer het risico van een rentewijziging dragen kan er niet in bestaan dat de consument wordt belast met het volle risico van een dergelijke stijging. Dat is namelijk in strijd is met artikel 3, lid 1, van de richtlijn. Om te zorgen voor een daadwerkelijk en niet louter formeel evenwicht tussen de contractpartijen moet de reikwijdte van het op de consument rustende risico worden onderscheiden van de reikwijdte van het risico dat rust op de ondernemer. Het lijdt namelijk geen twijfel dat de consument zich in het kader van een kredietovereenkomst in een zwakkere positie bevindt.
- 29 Uit de rechtspraak van het Hof volgt dat het van groot belang is dat de consument in staat is om, alvorens een kredietovereenkomst aan te gaan, de economische gevolgen en de financiële consequenties van een dergelijke overeenkomst ten volle te begrijpen (arresten van 20 september 2017, *Andriuc e.a.*, C-186/16, EU:C:2017:703 en 16 juli 2020, *Caixabank en Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, gevoegde zaken C-224/19 en C-259/19, EU:C:2020:578). Naar het oordeel van de nationale rechter lijkt uit de rechtspraak van het Hof ook te kunnen worden geconcludeerd dat de consument voorafgaand aan de sluiting de overeenkomst in kennis moet worden gesteld van de bovengrens van zijn aansprakelijkheid of op zijn minst in staat moet zijn om op basis van de in de overeenkomst vervatte gegevens de totale kosten van de aan hem verleende diensten of het in totaal door hem te betalen bedrag minstens bij benadering te ramen [arrest van 12 januari 2023, *D.V. (Honorarium van een advocaat – Principe van het uurtarief)*, C-395/21, EU:C:2023:14].
- 30 Naar het oordeel van de nationale rechter is de nationale regeling aldus opgesteld dat het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de contractpartijen gedurende de uitvoering van een overeenkomst aanzienlijk kan worden verstoord, zodat een op deze regeling berustend contractueel beding kan worden geacht oneerlijk te zijn. In de rechtspraak van het Hof wordt namelijk aangegeven dat het niet uitgesloten is dat een beding oneerlijk wordt bevonden als het er in het licht van de omstandigheden waarin de overeenkomst is gesloten toe kan leiden dat het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de contractpartijen bij de uitvoering van de overeenkomst aanzienlijk wordt verstoord, ook wanneer een dergelijke verstoring zich mogelijk slechts in bepaalde omstandigheden voordoet of wanneer een dergelijk beding in andere omstandigheden voordelig

voor de consument kan zijn (arrest van 27 januari 2021, Dexia Nederland, gevoegde zaken C-229/19 en C-289/19, EU:C:2021:68).

- 31 Naar het oordeel van de nationale rechter lijkt ook uit artikel 1, lid 2, van richtlijn 93/13 niet te volgen dat kwesties in verband met de vaststelling van een variabele rentevoet in dit verband moeten worden uitgesloten. Het Hof heeft in het arrest van 26 maart 2020, Mikrokasa en Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w Warszawie, C-779/18, EU:C:2020:236 namelijk aangegeven dat „een contractueel beding dat zich ertoe beperkt een methode toe te passen voor de berekening van het maximumbedrag van de niet-rentekosten van het krediet, strikt genomen geen betrokken nationale bepaling lijkt ‚over te nemen’. Die bepaling lijkt op zich [namelijk] niet de rechten en verplichtingen van de contractpartijen te bepalen, maar beperkt enkel hun vrijheid om de niet-rentekosten van het krediet boven een bepaald niveau vast te stellen en belet de nationale rechter geenszins om na te gaan of een dergelijke vaststelling mogelijk oneerlijk is, ook indien deze kosten het wettelijk maximumbedrag niet overschrijden.” Een soortgelijk standpunt is te vinden in het arrest van 3 september 2020, Profi Credit Polska, gevoegde zaken C-84/19, C-222/19 en C-252/19, EU:C:2020:631, dat is gewezen tegen de achtergrond van de voorheen geldende bewoordingen van artikel 36a van de ustawa o kredycie konsumenckim (wet op het consumentenkrediet) van 12 mei 2011 (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2024, volgnr. 1497). In dat arrest heeft het Hof [namelijk] aangegeven dat artikel 1, lid 2, van richtlijn 93/13 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, gewijzigd bij richtlijn 2011/83, aldus moet worden uitgelegd dat een contractueel beding waarbij de niet-rentekosten van het krediet worden bepaald overeenkomstig de in een nationale wettelijke regeling inzake consumentenkrediet vastgestelde bovengrens, niet is uitgesloten van de werkingssfeer van die richtlijn wanneer deze wettelijke regeling bepaalt dat het gedeelte van de niet-rentekosten van het krediet dat die bovengrens of het totaalbedrag van het krediet overschrijdt, niet verschuldigd is, en dat artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13, zoals gewijzigd bij richtlijn 2011/83, aldus moet worden uitgelegd dat een contractueel beding inzake de niet-rentekosten van het krediet, waarbij deze kosten onder een wettelijke bovengrens worden vastgesteld en kosten van de economische activiteit van de kredietgever worden afgewenteld op de consument, kan leiden tot een aanzienlijke verstoring van het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van partijen ten nadele van de consument, wanneer dat beding de consument kosten laat dragen die niet in verhouding staan tot de ontvangen prestaties en het ontvangen bedrag van de lening, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.
- 32 Naar het oordeel van de nationale rechter kan derhalve niet worden uitgesloten dat bedingen van een overeenkomst waarbij overeenkomstig artikel 29, lid 2, u.k.h.o.n. regels voor de vaststelling van een variabele rentevoet worden vastgesteld worden onderworpen aan een toetsing. Net als artikel 36a van de ustawa o kredycie konsumenckim van 12 mei 2011, zowel in de voorheen geldende als in de huidige bewoordingen van de nationale wet op de niet-rentekosten van een krediet, is deze bepaling er namelijk toe beperkt aan te geven

hoe een variabele rentevoet wordt vastgesteld en worden de rechten en verplichtingen van de contractpartijen daarin niet nader gespecificeerd. Derhalve is de nationale rechter van oordeel dat niets eraan in de weg staat om na te gaan of een contractueel beding tot vaststelling van een variabele rentevoet volgens de methode van de aangehaalde bepaling er niet toe leidt dat het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de contractpartijen aanzienlijk wordt verstoord ten nadele van de consument, namelijk doordat de partijen daardoor op onbehoorlijke wijze worden blootgesteld aan het risico van een wijziging van die rentevoet, zonder dat er in dat verband rekening mee wordt gehouden dat de consument de zwakkere partij bij een dergelijke verbintenis is, zodat een dergelijke stijging van de variabele rentevoet en de daarmee gepaard gaande stijging van de af te lossen termijnen vanuit economisch oogpunt veel zwaarder voor hem weegt en zijn economische stabiliteit in veel hogere mate in gevaar brengt dan die van de ondernemer.